

פסח - לצאת מעבדות לחירות

וְהָיָא שְׁעֵמֶדָה / מן ההגדה של פסח

וְהָיָא שְׁעֵמֶדָה, וְהָיָא שְׁעֵמֶדָה
לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ
וְהָיָא שְׁעֵמֶדָה, וְהָיָא שְׁעֵמֶדָה
לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ.

שְׁלֹא אָחַד בְּלִבָּד
עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ
שְׁלֹא אָחַד בְּלִבָּד
עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ .

אָלֵא שְׁבָכָל דּוֹר וְדוֹר
עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ
אָלֵא שְׁבָכָל דּוֹר וְדוֹר
עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ.

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְצִילֵנוּ מִיָּדָם
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

ההגדה של פסח

בְּכֹל דּוֹר וָדוֹר תִּיב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם,
שֵׁנָאֵמֶר: וְהִגַּדְתָּ לְבְנֶךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם.
(שמות י"ג, ח')

בחג הפסח אנו נדרשים לראות את עצמנו כעבדים, ורק לאחר מכן נקיים את "יצאנו ממצרים". לדרישה זו שתי סיבות, אחת קשורה בעבר והשנייה בעתיד. היציאה ממצרים היא אירוע מְכֻוֶּן, כלומר מרכזי בחיינו כעם. זה הרגע שהפכנו מקבוצת עבדים לעם, והשיא היה בהר סיני בקבלת התורה – בה מצויים החוקים הבסיסיים להם זקוקה כל חברה מתוקנת.

המשמעות החינוכית המודרנית של "בכל דור ודור" קשורה לעתיד של כל אחד מאתנו כפרטים. כל אחד צריך לבדוק אם הוא באמת אדם חופשי, ולא שבוי במוסכמות חברתיות.

"מה יגידו?", "אני לא לובש בגדי מותגים, אולי אני 'לא נחשבי'?" – אצל רבים מאתנו עולות התהיות הללו לעתים קרובות. האם כל אחד מאתנו מתנהג כפי שהוא מאמין שצריך להתנהג או כפי שהחברה רוצה שיתנהג?
ה"שעבוד לפרעה" יכול להיות מטפורי, כלומר מסמל את השעבוד להרגלים לא-טובים שלא מקדמים אותנו, ואנו עושים אותם, כי "כולם עושים".
רק אם נשתחרר מ"כולם", ונהיה אנחנו, נפסיק להיות עבדים, ונהפוך לבני חורין. החשוב מכל נהיה עצמנו.